

SSF-formand Dieter Paul Küssners skriftlige beretning til landsmødet 2009

Sydslesvigsk Forening har ifølge sine vedtægter en klar decentral opbygning, hvor distrikterne og de tilsluttede foreninger er banen, hvor foreningens formål realiseres. For at lette distriktsarbejdet og for at koordinere distriktssamarbejdet omkring større kulturarrangementer har vi vore amter med amtsstyrelse, amtssekretariat og amtskonsulent samt medarbejdere som garant for et omfattende kulturtilbud.

Overordnet og for at binde kulturvirkets mangfoldighed sammen til gavn for hele Sydslesvig har vi en hovedstyrelse, der er ansvarlig for foreningens formålsbestemte arbejde mellem landsmøderne. Den daglige drift og de repræsentative opgaver løses af generalsekretariatet og forretningsudvalget i overensstemmelse med landsmødets og hovedstyrelsens beslutninger.

Den klare arbejdsdeling og ansvarsfordeling sikrer, at det danske kulturarbejde i Sydslesvig er medlemsorienteret. Nok er der tilskuertilbud, men nerven er deltagelse; eller som vedtægterne formulerer det: at styrke sammenholdet blandt medlemmerne – og foreningens størrelse taget i betragtning, bidrager vi således også til sammenholdet i det danske mindretal.

Sammenhold omkring foreningens formål

Sammenhold sikres bedst, hvis der er et interesse- og værdifællesskab. I SSF er det grundlæggende at udbrede og pleje det danske sprog, værne og fremme dansk og nordisk kultur og drive folkeligt dansk virke i Sydslesvig. Desuden skal foreningen øge forståelsen for den sydslesvigske hjemstavn og dens særpræg. Igen – klare udsagn til virkeliggørelse i hverdagen.

Sprog og sindelag

Lad os begynde med sproget.

I et grænseland, hvor tre hovedsprog og flere dialekter hører til, er sproglig entydighed fraværende. Især mindretallene i grænselandet satser nødvendigvis på flersprogethed og anser det som en styrke – en merværdi – i dagligdagen. I vor verden satser vort skolevæsen da også på modersmålsundervisning i både dansk og tysk: mindretallets hjertesprog dansk og tysk som omgangssproget med flertalsbefolkningen. For de med os samarbejdende frisere er førstesproget frisisk med dansk og tysk som nødvendige omgangssprog.

Denne sproglige mangfoldighed i et grænseland kan blandt vore monokulturelle venner virke forvirrende, fordi sproget hos dem er bærer af den nationale identitet. Til dem må vi sige, at det danske sprog hos os er en hjertesag, men det sydslesvigske særpræg tillader andre indgange til netop et folkeligt fællesskab i mindretallet.

Sindelaget og følelsen af forkærlighed for den danske verden hører til det kit, der skaber sammenhold i mindretallets univers.

For SSF er der ingen tvivl om, at varetagelsen af dansk sprog og kultur i mindretallets verden er et grundvilkår. Uden en målrettet indsats for fremme af dansk sprog og kultur i Sydslesvig – intet **dansk** mindretal.

Til varetagelse af denne opgave har landsmødet valgt to hovedudvalg. Kulturudvalget og udvalget for teater- og koncertarrangementer. Begge udvalg servicere vore distrikter og amter, men er også aktive, når det gælder kulturarrangementer i de tilsluttede foreninger, samarbejdsprojekter med

børnehaver og skoler foruden med SdU og bibliotekerne. Sammenholdet og samarbejdet omkring udbredelsen af dansk sprog og kultur er her entydigt, energisk og ofte succesrigt.

Det kulturelle samvirke

Men vi er også enige om, at der er udviklingspotentiale og nye og andre stier at betræde, når det gælder dansk kulturformidling i mindretallet. Til et mindretal, der ikke kun vil træde ad gengroede stier, hører nødvendigvis forandringsparathed.

Det gælder ikke kun på det organisatoriske plan, men netop også i formidlingen af de aktuelle Danmarks-billeder, vi føler os forpligtet overfor og inspireret af. Mindretal, der lever udenfor de daglige nationale rammer, som de føler sig knyttet til - for os Danmark - har en tendens både til særudviklinger og tilbøjelighed til en lettere forstenet fastholden i kulturtræk, der har skiftet både indhold og form i moderlandet.

Vor indimellem åbenbare kulturtræghed set i forhold til det aktuelle Danmark er en udfordring, som både teater- og kulturudvalget kan tale med om – eller for den sags skyld vore tilhørere og tilskuere til foreningens kulturarrangementer. Både indhold, form og sprog kan til tider virke udfordrende, være vanskelig at forstå og følge for et publikum, der i det daglige lever i en tysk kontekst og fjernt fra daglig-Danmark.

Her er vi som mindretal udfordret. Formidlingen af det aktuelle Danmark, som vi er knyttet til, må have høj prioritet i kulturformidlingen. Vi løser det bl.a. ved at have et stort kontingent af danske statsborgere i vore børnehaver og skoler, i kirkelige sammenhænge og på avisen. En uomgængelig og nødvendig personalegruppe, der ajourfører og opdaterer mindretallet i nutidige danske sammenhænge.

Samtidig er mindretallet selv udfordret til at søge nærheden med den kultur og det sprog, som er grundlaget for anerkendelsen som nationalt mindretal; og som er grundlaget for den enestående støtte kulturelt og økonomisk, som Danmark yder os.

For vore medlemmer er øvelsen overkommelig. Kultursproget i foreningen er dansk; foredrag, teaterforestillinger og kulturarrangementer hentes fortrinsvis i Danmark.

Men også vi kunne gøre mere for de mange, der er i midlertidig kontakt med mindretallet; mennesker der er på vej, som vi så smukt formulerer det. Her ser jeg en udfordring for SSF i samarbejde med både SSW og Dansk Skoleforening, idet mennesker på vej ind i mindretallet dels søger mindretalspartiet, men især vælger børnehave- og skoletilbuddet som berøringsflade med det organiserede mindretal.

Mennesker på vej ind i mindretallet

Derfor har SSF i god overensstemmelse med Seksmandsudvalget anbefalet en solid indsats for, at forældre med børn i de danske børnehaver og skoler naturligt søger medleven i dansk sprog og kultur via SSF.

Ikke for at kapre medlemmer, men for at styrke sammenhængskraften og samvirket i det nationale fællesskab, mindretallet søger med det danske. Forsøget er gjort med en intensiveret medlemshvervning ved hjælp af børnehave- og skolemøder. Der hvor pædagoger og lærere ser det som en selvfølgelig forudsætning for en vellykket integration i mindretals-sammenhænge for forældre og børn, der 'er på vej', at familien også udover skolehverdagen nærmer sig dansk sprog

og kultur bl.a. gennem medlemskab i kulturforeningen, dér arbejder vi sammen for et solidarisk mindretal.

Jeg kan nævne en del børnehavepædagoger og lærere, der aktivt arbejder for denne samhørighed i mindretallet. Til gavn for den danske kulturformidling, vi har valgt som vort grundvilkår. Men jeg vil ikke nægte, at vi sammen - SSF og Skoleforeningen - kunne øge tilknytningen til det danske kulturgrundlag. Som sagt, ikke for at kapre medlemmer, men for at sikre det danske mindretals varige tilknytning til dansk sprog og kultur. Det kræver målrettede og naturlige berøringsflader med børnefamilierne. Kulturtilbud på øjenhøjde med relevante emner fra skole og samfund samt en åbning af porten til mindretallet og Danmark.

Dansk fjernsyn og mindretallet

Porten til Danmark, der sikrer medleven og orienteringsmuligheder i den danske samfundsudvikling foruden kulturliv og sprog, udgøres også af muligheden for at modtage og viljen til at se dansk fjernsyn og høre dansk radio.

At kunne følge med i moderlandets medietilbud er en mindretalsret, der allerede er sikret i Bonn-erklæringen. I 1955 var det især radiomodtagelsen, man tænkte på. I dag er det TV-mediet, der har den store berøringsflade. Derfor har mindretallet også været stærkt forurologt over, at der med en digitalisering af de danske TV-signaler let kunne blive sort skærm for sydslesvigerne, når det gælder modtagelse af dansk TV pr. kabel i Sydslesvig.

SSW har i denne sag lagt betydeligt politisk pres på landregeringen i Kiel, der da også aktivt har støttet bestræbelserne for en aftale om fortsat dansk TV-modtagelse på trods af digitaliseringen. Ligeledes har SSF via generalsekretariatet og i samarbejde med generalkonsulatet bevæget det politiske Danmark foruden DR til at søge konstruktive løsninger for det danske mindretals TV-modtagelse.

I skrivende stund ser det ud til, at dækningen af både DR og TV2 er sikret gennem aftaler med Kabel Deutschland.

Sydslesvigiske seere med antennemodtagelse må satse på en digital modtageboks. Der foreligger garantier for, at TV-modtagelsen via antenne fortsat vil have samme dækningsgrad som de nuværende analoge signaler. Det vil sige, at der fortsat vil være sorte huller for dansk TV-modtagelse i Sydslesvig. SSF vil bestræbe sig på at presse på yderligere, så alle, der ønsker det, kan se public-service kanalerne DR og TV2.

En ny start - vedtægtsændringer - FUEF - Samrådets samarbejdsaftale

Efter flere års puniske krige mellem især Dansk Skoleforening og SSF omkring Samrådet og mindretalsrepræsentationen i FUEF, har vi valgt at mødes i dialog.

Mistænksomhed og forudfattede meninger om andres hensigter, når det gælder varetagelsen af overordnede mindretalsinteresser, trives bedst i lukkede kredsløb.

SSF har oplevet det i ønsket om en aktualisering af sine vedtægter, så de i højere grad afspejler de opgaver for mindretallet, som foreningen har varetaget siden foreningens grundlæggelse; en aktualisering af vedtægterne, der også er nødvendiggjort af den danske rigsrevisions påpejning af, at brug af de danske statsbevillinger skal fremgå af foreningernes formålsbeskrivelse.

Ingen kan være i tvivl om, at SSFs ønske om tydeliggørelse af foreningens arbejdsområde har affødt stærke reaktioner – dels på vort sidste landsmøde, hvor et modificeret forslag blev afvist med

et spinkelt flertal; men især ved vedholdende modstand fra SSW, Skoleforeningen og kirken. Det ville være både dumt og uforsvarligt ikke at lytte til landsmødets kritiske stemmer, og det vil for sammenholdet i Sydslesvig være uansvarligt ikke at finde en vedtægtsformulering, der imødekommer de andre organisationers forbehold.

Internt i foreningen har vi derfor endnu engang gennemgået og revideret vort endelige forslag til formålsrevisionen til landsmødet 2009. De nu foreliggende præciseringer af foreningens formål er afstemt efter samtaler med SSW. SSW har tilkendegivet, at man 'kan leve med' vort vedtægtsforslag.

Under en første samtale med Skoleforeningen var formanden Per Gildberg derimod fortsat kritisk overfor vedtægtsforslaget af frygt for, at SSF ville bruge vedtægtsformuleringen som løftestang for en overordnet position i mindretallet. Skoleforeningen gjorde det klart, at den som suveræn forening ikke kunne eller ville lade andre varetage Skoleforeningens interesser. Som et helt aktuelt eksempel kom vi i samtalens forløb ind på Skoleforeningens ansøgning om optagelse i FUEF som associeret medlem.

60 år med FUEF

Den Føderalistiske Union af Europæiske Folkegrupper (FUEF), der i år fejrer sin 60 års fødselsdag, er de europæiske autoktone mindretals sammenslutning. FUEF har udviklet sig til en betydelig NGO, der på europæisk plan målrettet forfølger mindretallenes rettigheder. Siden organisationens spæde begyndelse har SSF og det tyske mindretals hovedorganisation BDN været afgørende støttemedlemmer.

Organisatorisk afspejler det sig bl.a. ved, at organisationens administrative center er placeret i Flensborg på Flensborghus. SSF har gennem årene afgørende bidraget til arbejdet i FUEF og stillet mandskab til rådighed, når det var ønsket.

For tiden er vor fhv. generalsekretær Gert Wiencke sammen med friseren Lars Harms revisorer i organisationen. Vor fhv. landsformand Heinrich Schultz er vicepræsident, mens formanden for SSF er medlem af det nyoprettede dialogforum for samarbejde med EU-parlamentet. SdU er desuden aktiv i ungdomsorganisationen Europæiske Folkegruppers Ungdom (JEV/YEN), der sammen med FUEF bidrog fornemt ved vore årsmøder i år.

Omkring FUEF-arbejdet taler vi således om et velafprøvet og velfungerende engagement, som SSF yder for mindretallet. Vi har altid i min formandstid været åbne for deltagelse fra andre organisationer i mindretallet; og når fokus var på særlige mindretalsspørgsmål som f.eks. skolespørgsmål, har vi naturligvis stillet vore delegerede-pladser til rådighed for Skoleforeningen.

Det kom derfor noget overraskende, at Skoleforeningen søgte eget associeret medlemskab. Jeg tror gerne, at Skoleforeningen derved kun ønskede en uafhængig varetagelse af sine skole- og sprogpoltiske interesser i FUEF-sammenhæng, men de mindretalspolitiske konsekvenser for andre mindretals repræsentation i FUEF gjorde initiativet uspiseligt for andre mindretal.

På opfordring om en forhandling om det danske mindretals delegerede ved FUEF-kongresserne enedes vi efter forhandlinger mellem Skoleforeningens styrelse og vort forretningsudvalg om en ordning, SSF fra starten havde tilbudt; en aftale, der sikrer Skoleforeningen to faste delegerede-pladser i FUEF.

FUEFs jubilæumskongres

Med den fornuftige løsning på en for de europæiske mindretals farlige kurs med splittelse i mindretallenes repræsentation kunne vi herefter igen samdrægtigt drage til jubilæumskongressen for FUEF i Bruxelles. Som gæst hos det tysk-belgiske mindretal holdtes kongressen i EU-parlamentet og Regionernes Hus. Her drøftedes mindretallenes politiske participation, eller hvordan gør mindretal sig ligeværdigt gældende i flertalssamfundene?

Den endelige tekst, der skal indgå i FUEFs charta for mindretalsrettigheder, vil blive vedtaget på kongressen næste år. Kongressens hovedanliggende var at sensibilisere EU for mindretalsbeskyttelse i alle EU-medlemslande, og at sikre mindretalsrettighederne ved udnævnelse af en kommissær for mindretalsanliggender.

Samrådets bestræbelser for en ny samarbejdsaftale

SSFs bestræbelser for en objektiv beskrivelse af sine arbejdsopgaver og arbejdsområder og diskussionen om repræsentationen i overordnede organisationer, rådgivende udvalg og mindretalsrelaterede fora har også været med til at fremme overvejelser for en revideret samarbejdsaftale for Det Sydslesvigske Samråd. Andre grunde var den u hensigtsmæssige rollefordeling mellem formandskab og Samråd. Samrådet anbefalede nedsættelsen af et udvalg, der skulle evaluere den bestående aftale.

Udvalget er nået til enighed om at anbefale de i Samrådet repræsenterede foreninger/organisationer en ny samarbejdsaftale, der i hovedsagen indebærer følgende ændringer:

- Som medlem af Samrådet kan kun udpeges en person, der ikke samtidig repræsenterer sin forening hhv. institution i en anden forening hhv. institution med sæde i Samrådet.
- Formandskabet varetages på skift af en formand og næstformand fra de medlemsbårne foreninger for to år ad gangen.
- Varetagelse af det danske mindretals interesser i overordnede mindretalsspørgsmål, herunder repræsentation:
  - MINDRETALSRÅDET: SSF og SSW varetager det danske mindretals interesser.
  - KONTAKTUDVALGET: SSW og SSF varetager det danske mindretals interesser.
  - DIALOGFORUMNORDEN: SSF og SSW varetager det danske mindretals interesser.
  - FUEF: SSF repræsenterer det danske mindretal i FUEV som ordinært medlem. SSF stiller delegerede-pladser til rådighed for andre foreninger, der ønsker at varetage specielle interesser. Der stilles to permanente delegerede-pladser til rådighed for Skoleforeningen jf. en samarbejdsaftale. Det tilstræbes, at Samrådet orienteres forlods om mindretallets stillingtagen i fælles anliggender.
  - EFA: SSW varetager det danske mindretals interesser i det europæiske samarbejde mellem andre mindretals- og regionalpartier. Det tilstræbes, at Samrådet orienteres forlods om mindretallets stillingtagen i fælles anliggender.
  - EUROPARÅDETS RAMMEKONVENTION for nationale mindretal: En arbejdsgruppe bestående af repræsentanter for SSW, SSF og Skoleforeningen udarbejder mindretallets stillingtagen. Andre organisationer inddrages i forhold, der vedrører deres arbejdsområder. Det tilstræbes, at Samrådet orienteres om mindretallets stillingtagen, før den sendes til BMI i Berlin.
  - EUROPARÅDETS SPROGCHARTA: En arbejdsgruppe bestående af repræsentanter for SSW, SSF og Skoleforeningen udarbejder mindretallets stillingtagen. Andre

organisationer inddrages i forhold, der vedrører deres arbejdsområder. Det tilstræbes, at Samrådet orienteres om mindretallets stillingtagen, før den sendes til BMI i Berlin.

- Samrådets post-/ mail- og internetadresse er Flensborghus.

Samarbejdsaftalen og vore vedtægter

Som det fremgår af forslaget til en ny samarbejdsaftale for Samrådet, har vi lagt vægt på at få præciseret, hvem der repræsenterer mindretallet i overordnede mindretalsspørgsmål.

Den ovennævnte opgavefordeling vil derfor også kunne genfindes i vort reviderede forslag til en præcisering af vor formålsparagraf. Vi har valgt en formulering, der både tager hensyn til den kritik, der har været mod vor tidligere formulering; samtidig genspejler vort ændringsforslag det nye aftalegrundlag, der er foreslået for Samrådet.

Varetagelsen og repræsentationen af det danske mindretals overordnede interesser er nu klart defineret i samrådsaftalen. Herefter kan vi i vore vedtægter stryge det omdiskuterede 'varetagelse af det danske mindretals interesser i mindretalsspørgsmål', og i stedet konstatere, at til SSFs arbejdsopgaver hører »Kontaktarbejde: På Christiansborg, i Mindretalsrådet i Berlin, i DialogForumNorden i Slesvig-Holsten og i FUEF«.

Kontaktarbejdet - De danske statsbevillinger og Seksmandsudvalget

Til dialogen med politikerne på Christiansborg, der afgør statsbevillingen til Sydslesvig, hører en tæt kontakt til Seksmandsudvalget. Indtil nu har Samrådet haft et årligt 'klausurmøde' med udvalget foruden en besigtigelsestur til udvalgte steder og virkefelter i Sydslesvig samt den årlige budgetforhandling.

Det er min overbevisning, at der er et solidarisk og tillidsfuldt samarbejde mellem udvalget og de sydslesvigske foreninger og organisationer. På 'klausurmøderne' drøftes overordnede mindretalstemaer fordomsfrit og udenfor referat.

Besigtigelsesturene omfatter besøg på institutioner og forsamlingssteder, hvor det danske mindretalsliv udfolder sig og trives. Årets besigtigelse hos SSF og de tilsluttede foreninger var henlagt til Det Danske Hus i Sporskifte. Udvalget fik et reelt og hyggeligt indblik i det forenings- og skole-/kirke-samarbejdende Sporskifte. Og for udvalget, der har ansvar for de danske tilskud til mindretallet, var det glædeligt, at Det Danske Hus var rejst for midler givet af en dansk privatperson foruden et betydeligt tilskud fra Forbundsrepublikken.

Her kunne vi også oplyse, at Forbundsrepublikken fortsat vil yde kultur støtte til mindretallet. Et kommende tysk støttet forsamlingshusprojekt er planlagt og godkendt for 2010/2012. Projektet omfatter en modernisering og udbygning af Bydelsdorf Forsamlingshus til erstatning for Amtmandsgården i Rendsborg, der med tiden vil blive opgivet som mødested.

Med hensyn til budgetforhandlingerne har vi haft dem her i efteråret, hver organisation for sig. Det er muligt, at denne del af kontakten til det politiske Danmark vil blive ændret i det kommende år.

Rigsrevisionen og Sydslesvigloven

Den danske rigsrevision har kulegravet bevillingspraksis og forbrug af de danske statstilskud til Sydslesvig. Resultatet af rigsrevisionens undersøgelse blev enkelte påtaler til tilskudsmodtagerne, herunder SSF, der ifølge tysk overenskomst har ydet enkelte rentefrie personalelån til sine ansatte. Allerede inden revisionspåtalet var denne praksis stoppet.

Rigsrevisionen foreslog mere generelt, at bevillingerne til Sydslesvig burde lovfæstes, og at Seksmandsudvalgets rolle skulle nydefineres.

Revisionsrapporten vakte en del opsigt i de danske medier. Sydslesvigbevillingen var i fokus med bevillingsmodtagerne, Undervisningsministeriet og Seksmandsudvalget i orkanens øje. Samrådet reagerede på tiltalen ved på alle statstilskudsmodtageres vegne at tilsikre overholdelse af alle regler for tilskudsmodtagelse. Med hensyn til anbefalingen af en lovsikring af de danske tilskud var der fuld opbakning til revisionens og undervisningsminister Bertel Harders udmeldinger desangående.

Med hensyn til Seksmandsudvalgets vitale rolle som forbindelsesled til det danske folketing var vi ligeledes enige med ministeren om, at en politisk styrkelse af udvalget er af afgørende betydning for mindretallet. Undervisningsministeren, der deltog i vort årsmøde, og som er en vidende og kompetent mindretalskender, har på alle måder støttet Sydslesvig for en bæredygtig og fremadrettet Sydslesvig-lov.

Blandt lovens nye tiltag hører, at offentlighedsarbejdet i Danmark omkring det danske mindretal fremover skal kunne støttes via Sydslesvig-loven. Blandt de store spillere i det målrettede arbejde for oplysning om vort mindretal hører Grænseforeningen, der i disse år søger nye veje for denne formidling. SSF og Samrådet erkender, at der er brug for en målrettet og moderne oplysning. Samtidig gør vi opmærksom på, at øvelsen indebærer en fastholden af, at det danske mindretal regner sig som en del af det danske folk.

Fra mur til bro

Europarådets generalsekretær skrev under et besøg i grænselandet i gæstebogen på Danevirke Museum, at mindretallet havde formået at ”gøre en mur til en bro”. Så kort og præcist kan mindretalenes nye selvforståelse beskrives.

Vejen hertil har krævet en tillidsfuld tilnærmelse mellem flertal og mindretal, og den har som forudsætning anerkendelse og ligestilling mellem grænselandets folkeslag. I den sag har både Tyskland og Danmark ydet deres betydelige bidrag ved at skabe rammebetingelser for mindretalslivet, der i europæisk sammenhæng har fået modelkarakter.

Ligestilling mellem borgere i samfundet og respekt for det personlige valg af tilhørsforhold er det grundvilkår brofunktionen i grænselandet bygger på. Vi er samfundsborgere med et personligt valg af sindelag og national identitet; men vi er også medborgere i et fælles projekt, der vil sikre grænselandet optimale levevilkår for alle.

På besøg hos forbundspræsident og forbundskansler

Derfor var det også helt naturligt, at det danske mindretal sammen med regionens andre mindretal var inviteret til møder med både forbundspræsident Horst Köhler og forbundskansler Angela Merkel. Vi stillede op som borgere med forskellige kulturelle og nationale tilhørsforhold, der er optaget af at skabe sikkerhed og fred til fælles bedste.

Besøgene var ikke kun en formel anerkendelse af mindretallene som medborgere, men bekræftede den nødvendige dialog mellem flertal og mindretal, der skaber afspænding og tryghed. Vort anliggende var bl.a. at gøre opmærksom på de vanskeligheder, mindretallene har med Forbundsrepublikkens føderale struktur, der placerer mindretalspolitikken hos de enkelte delstater, mens Forbundsrepublikken indgår de internationale forpligtelser. Vi så gerne, at forbundet påtager sig en overordnet forpligtelse for sine mindretal, og at forpligtelsen nedfældes i grundloven.

Samtidig kunne vi tilbyde Forbundsrepublikken og dermed også Danmark en enestående mulighed for at bruge den dansk-tyske grænselandsmodel som inspiration for en europæisk mindretalspolitik.

Demokratiprojektet

Sammen med SSW og grænselandets øvrige mindretalsaktører har vi i DialogForumNorden søgt at omsætte et enkelt af Landdagens kompetenceanalyser forslag til udnyttelse af grænselandets særlige merværdi. Et fyrtårnsprojekt, der under betegnelsen 'levet demokrati' sammen med FUEF og mindretals-forskningscentret ECMI i Flensborg vil invitere mennesker fra europæiske kriseregioner, hvor flertal og mindretal lever i konflikt, til ophold i grænselandet for inspiration til selv at finde vejen, der kan afløse mure mellem forskellige folk til broer af gensidig respekt og forståelse.

Her ser jeg det danske mindretal som en vigtig medspiller; vi kan være med til at sætte en væsentlig dagsorden for en fremtidig fredelig udvikling af mangfoldighedens Europa, samtidig med, at vi dermed lukker vinduer op mod verden. At vi ikke er os selv nok, men vil de andre!

Den bedste grænseregion i Europa

Jørgen Mads Clausen, Danfoss, har i den sammenhæng udtalt, at "det danske mindretal kan blive dem, der lukker det tyske samfund op for os danskere. Det er jo det, de kan, og det kan gøre dem uundværlige, hvis de udnytter denne kompetence".

Også regionsformand Carl Holst ser mindretallenes nutidige potentiale, når han siger, at "det danske mindretal skal spille sig selv på banen i det grænseoverskridende arbejde og i den internationale udvikling." Sagt i al beskedenhed, så er især SSW, men også de øvrige mindretalsaktører og SSF parat til denne opgave, at gøre vor landsdel til den bedste grænseregion i Europa.

Med Danmark i ryggen

Men mindretallet formår kun at løfte opgaven, hvis det samtidig fastholder sin selvforståelse som et nationalt bundet mindretal. Uden forankring i det foretrukne valg af sprog og kultur og sindelag mister vi muligheden for at sikre grænselandets særlige kvalitet, symbiosen mellem mangfoldigheden af nationale og kulturelle tilhørsforhold.

Som dansk mindretal har vi valgt at søge fællesskabet med det danske folk. Det er denne forbindelse, der er vort eksistentielle grundlag som nationalt mindretal. Og det er ikke en ensidig forbindelse. Også Danmark holder fast i os, ikke kun af historiske grunde, men netop fordi vi levende og nutidigt er bærere af dansk kultur og sprog i grænselandet syd for den danske statsgrænse.

At vedligeholde forbindelsen er mere end nogensinde en udfordring også for mindretallet. "Det bliver en kamp at sørge for, at danske borgere og en ny generation – også af folketingsmedlemmer – ved noget om og forstår det danske arbejde i Sydslesvig", siger den danske undervisningsminister Bertel Haarder. Så er det sagt, og vi må melde os ind i kampen!

Kronprinsparrets besøg

For de danske sydslesvigere var det derfor en bekræftelse af livlinen til det danske folk, at Kronprinsparret besøgte mindretallet i maj måned. Allerede ved modtagelsen på Flensborg Rådhus fornemmede vi også flertalsbefolkningens glæde ved at byde velkommen i den bedste grænseregion i Europa.

For mindretallet var det desuden en varm og hjertelig synliggørelse af samhørigheden mellem Danmark og Sydslesvig.

Børn, unge og ældre fejrede samdrægtigt Kronprinsparrets besøg, og gjorde deres bedste for at fremvise det levende og dagsaktuelle mindretalsliv for Kronprins Frederik og Kronprinsesse Mary. Formandens tale til Kronprinsparret på Flensborghus - gengivet fra side 3 i denne årbog - udtrykker den ubetingede glæde, det danske Sydslesvig oplevede under besøget.

Vor egen verden

Besøget var det festlige indblik i vor egen verden. I hverdagene kræver det både optimisme, slid og knofedt at få forenings-Sydslesvig til at fungere til gavn for helheden.

Som kulturforening har vi mange flittige ansatte og et vældigt netværk af folkevalgte, der har kulturformidlingen som hjertesag.

Vi arbejder både med afprøvede og kendte koncepter, mens ildsjæle samtidig finder på nye veje i kulturformidlingen. Foredrag og koncerter, hyggeaftener og bankospil går hånd i hånd med store teateroplevelser og de nye kulturcaféer. Over hele Sydslesvig - fra Klitskolen i Skt. Peter-Ording i vest til Holtenå Forsamlingshus i syd, fra Gelting Forsamlingshus i øst til List i nord - står distriktsbestyrelser, amtsbestyrelser og amtskonsulenter i arbejdstøjet for at give medlemmerne både kulturelle oplevelser og socialt samvær.

Godt støttet af vore udvalg bydes der dagligt over hele Sydslesvig gedigne danske kulturtilbud.

I den daglige omgang med hinanden, i mødet med de nye i mindretallet og i mødet med naboerne finder vi samtidig egne melodier for samvær, der er udtryk for det særpræg, vor hjemstavn også byder på.

At styrke sammenholdet mellem foreningens medlemmer og give dem kulturelle og humanitære vitaminer i hverdagen er fortsat foreningens hovedformål.

Arbejdsindsatsen siden sidste landsmøde skulle gerne bære præg deraf.